

TRƯỜNG THPT YÊN HÒA
BỘ MÔN: NGỮ VĂN
ĐỀ MINH HOẠ 2
(Đề gồm 02 trang)

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ II
NĂM HỌC 2025 - 2026
MÔN: NGỮ VĂN, LỚP: 11
Thời gian làm bài: 120 phút

Họ và tên thí sinh:.....
Số báo danh:.....

Phần I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản:

(1) *Người Việt Nam ta, dù sống ở những vùng đồng bằng hay đồi núi đều có đông những công dân toàn cầu. Không phải bây giờ, mà ngay từ nhiều thế kỷ trước, nước ta cũng không thiếu những công dân toàn cầu. Trong một sự lựa chọn hữu hạn, tôi xin nhắc tới đại thi hào Nguyễn Du, cụ Phan Bội Châu.. và nhiều nhân vật lừng lẫy khác. Các vị ấy "toàn cầu" không chỉ đơn giản là từng đi nhiều, nói nhiều ngoại ngữ, mà họ có khả năng lan toả văn hoá Việt Nam, cũng như đem về trong nước những điều hay từ khắp nơi trên thế giới.*

(2) *Tôi đã gặp ở bãi biển Nha Trang một cậu bé vô cùng đặc biệt. Cậu tên là Phú Đạt, 7 tuổi. Nhà gần bờ biển, sáng nào cậu cũng ra biển nhặt rác. Cậu nhặt đều đặn hàng ngày chứ không phải tùy hứng. Cậu nhặt nhẵn cả bãi biển chứ không phải nhặt chơi chơi, với thái độ cần mẫn, tự nguyện, không cầu kính. Cậu bé từng nói với mẹ rằng cậu mơ tới một bờ biển sạch nồn nà như căn bếp của mẹ cậu vậy. Trong mắt tôi, cậu bé mang thái độ của một công dân toàn cầu, một thái độ làm việc tích cực, không màu mè, không cảm tính, luôn bảo vệ môi trường xanh, sạch.*

(3) *[...]Bạn có phải là công dân toàn cầu không? Tôi xin trả lời giúp bạn là: Có! Vì công dân toàn cầu không phải là một mẫu bất động, mà là một hành trình. Hành trình đó vừa khuyến khích bạn trở thành con người hiện đại và văn minh hơn, vừa là thước đo giúp chúng ta tiến lên mỗi ngày, làm tốt hơn mỗi việc so với khởi đầu. Tinh thần công dân toàn cầu không thể là một xu hướng thời đại, mà còn phải được hiểu như một sự tự giác tu thân. Công dân toàn cầu, ở góc độ thấp nhất sẽ là công dân đơn thuần yêu trái đất, trân quý mọi sự sống và tìm được một nếp sống mẫu mực, ổn định. Vì vậy, hãy là một công dân, trước khi nghĩ đến chuyện toàn cầu. Hãy có tinh thần trách nhiệm làm một người tốt, luôn muốn đóng góp tích cực cho xã hội, nhưng tất cả được thực hiện một cách lí trí chứ không phải do cảm tính.*

(Trích *Phải là một công dân trước khi nghĩ đến chuyện toàn cầu*, Giáo sư Phan Văn Trường, <https://antgct.cand.com.vn>, Thứ Năm, 10/08/2023)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định thao tác lập luận chính trong đoạn (1), (2).

Câu 2. Trong văn bản, tác giả chỉ ra những bằng chứng nào về công dân toàn cầu?

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn sau: “*Cậu bé từng nói với mẹ rằng cậu mơ tới một bờ biển sạch nồn nà như căn bếp của mẹ cậu vậy*”.

Câu 4. Anh/chị hiểu như thế nào về nội dung câu nói sau: “*Công dân toàn cầu không phải là một mẫu bất động, mà là một hành trình*”?

Câu 5. Hai ngữ liệu sau đây bổ sung những yêu cầu nào giúp bạn trở thành công dân toàn cầu?

- *Hãy có tinh thần trách nhiệm làm một người tốt, luôn muốn đóng góp tích cực cho xã hội, nhưng tất cả được thực hiện một cách lí trí chứ không phải do cảm tính.*

(Trích *Phải là một công dân trước khi nghĩ đến chuyện toàn cầu*, Giáo sư Phan Văn Trường)

- *Các bạn Việt Nam chạy 500 dặm/giờ cũng được, 5 dặm/giờ cũng được, nhưng điều quan trọng là các bạn phải chạy. Nếu các bạn đứng yên, thế giới sẽ bỏ qua các bạn.*

(Nhà báo Thomas Friedman – tác giả của *Thế giới phẳng*- trả lời phỏng vấn tại Việt Nam năm 2014)

Phần II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ nội dung phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) đề xuất những giải pháp để tuổi trẻ Việt Nam trở thành công dân toàn cầu.

Câu 2. (4.0 điểm) Viết bài văn (khoảng 600 chữ) trình bày cảm nhận của anh/ chị về vẻ đẹp của trăng thu được tác giả Nghiêm Nhan thể hiện trong văn bản bên dưới.

TRĂNG THU

Nghiêm Nhan¹

Hôm nay là ngày rằm thì phải. Tôi tắt đèn và nhìn qua cửa sổ. Cái khuôn hình này làm thu hẹp ánh trăng. Vả nữa, đằng trước mặt là những toà nhà cao che lấp tầm mắt. Thành ra nhìn trăng thu mà vũ trụ hẹp quá. Không gian như sân khấu. Chỗ tối đen là những tường nhà, còn lại một ít là dành cho trăng.

Trăng thu đẹp, vàng, cao phải biết. Ai cũng hiểu như thế tự thuở xúi xiu. Trỗi dậy trong tôi cái bồn chồn, khát khao muốn ra ngoài để thưởng trăng, tắm trăng, hít thở cái không khí trong lành của trăng, mà hình như ánh trăng còn có mùi thơm thì phải. Ánh trăng vàng rải đều dịu dàng, xuống vạn vật như được ướp cái hương sen trời làm cho không gian đượm mùi ngát ngậy, diệu huyền. Tà áo trắng của chị Hằng sao mà rộng thế. Trong tà áo ấy chị gói ánh trăng, vội vã, luống cuống thế nào, chị vấp một cái làm vãi lung tung ánh trăng khiến cho tám gương trời ấy có nhiều hình thù. Nào là ánh trăng tròn nhon nơi mái ngói. Tròn xoe nơi mặt nước. Vỡ tan muôn vạn mảnh

trên sóng và ánh trăng chảy dài trên tóc cây. Vậy thì ánh trăng cũng đa dạng đầy chữ. Duy có trăng trên cao là tròn. Trăng rằm là cái tuổi đẹp nhất của chị Hằng. Hình như chị cũng biết dưới dương gian có ai đang ngắm mình nên lúng túng, thỉnh thoảng vờ vội mấy làn mây che ngang mặt cho đỡ thẹn. Ấy là lúc trăng cảm thấy có gì khác biệt trong mình như tuổi dậy thì con gái. Cô gái ấy để quả bóng vàng lửng lơ trên bầu trời, còn mình thì bay nhảy, lướt như gió trong không trung. Cô lặn ngụp trong dòng nước. Nằm phơi mình trên mái nhà. Thiếp một thoáng nông nơi ngọn tre kẽo kẹt và tinh nghịch phá cỗ trước bày trẻ em để rồi lại trả chúng nhiều hơn. Chị trăng cho bụi phấn vàng chắt lọc từ sắc nước hương giời đem rắc lên cây trái làm cho hoa quả ngọt thêm.

Càng về đêm, trời cao cao thăm như mở lối cho trăng đi. Có lẽ lúc này trên thiên đình, các vị thần tiên đang dõi mắt chờ trăng. Mà nào chị Hằng có chịu đi. Dưới dương gian trẻ thơ, thi sĩ...hút chị hơn. Thì thôi mắc tội với trời cũng đành vậy. Trăng ở lại chốn thanh không để vắt cái tinh túy của mình rắc xuống trần gian.[...]

Nửa đêm, có một người tóc bạc như tảo quân nhắm mắt, lắng nghe âm thanh của đêm rằm.[...]. Ông nhớ lại lời ca của bầy nhi đồng hát dưới trăng và mỉm cười. Con công nó múa không điệu bằng chị Hằng. Bởi chị là hiện thân của vẻ đẹp tinh khiết, dịu dàng, trông coi phân ánh sáng về đêm cho con người để xua tan tăm tối, đem cái thiện gõ cửa mọi nhà. Cái thiên sứ ấy đẹp, cao cả và thánh thiện làm sao.

(Đi qua bốn mùa- NXB Văn học, 1997)

¹ Nghiêm Nhan sinh năm 1962 là một người nghệ sĩ đa tài. Sáng tác của ông thể hiện tình yêu đắm say với Hà Nội và những xúc cảm nồng nàn với thiên nhiên bốn mùa yêu dấu.

